24 Ιουνίου 2017

Ο ασκητής ατενίζει τα έσχατα χωρίς να ταλαντεύεται όσον αφορά την έλευσή τους (Ιωάννης Ε. Θεοδωρόπουλος, Καθηγητής Παιδαγωγικής)

/ Πεμπτουσία

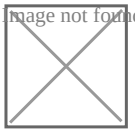

[Προηγούμενη δημοσίευση: http://www.pemptousia.gr/?p=163727]

Πώς μπορεί να αντισταθεί κανείς εδώ και να μην προβεί σε μια αναφορά στον υπερρεαλισμό; Οι υπερρεαλιστές επηρεασμένοι από τον ντανταϊσμό και τον φουτουρισμό και με πολιορκητικό κριό την ψυχανάλυση, είναι οι «πρώτοι διδάξαντες». Αναδεικνύουν «ατοπήματα», ανατροπές που αρχίζουν από την ονειρική και ασύνειδη απόδοση όψη των πραγμάτων, τη ρήξη των όρων της κανονικότητας, της φυσικής παράστασης, του ειρμού και καταλήγουν την ακύρωση κάθε σκοπιμότητας (Δες και: Αργυρίου 1963,60 κ.εξ.). Μπορεί κανείς να ισχυριστεί ό,τι θέλει περί πίστης και απιστίας τους. Όμως αυτό δεν μας απασχολεί εν προκειμένω. Σημασία έχει ότι αυτό που συνέλαβαν διανοητικά, στους ασκητές επαληθεύεται εμπειρικά. Αυτό που οι ποιητές και οι καλλιτέχνες επινόησαν ή στοχάστηκαν – δε θα λεγα πλαστογράφησαν(!) -, οι ασκητές το σάρκωσαν και το έζησαν. Όμως αξίζει έπαινος στους υπερρεαλιστές που είχαν το θάρρος να στρέψουν τις κεραίες τους εκτός της δυναστείας συχνοτήτων ορθολογισμού και να συλλάβουν απηχήσεις μιας καταφρονεμένης από τους επιστήμονες χώρας της ύπαρξης.

Όσοι με τις στενοκεφαλιές και την ανυποληψία τους κολυμπούν στα απονέρια τους και καταλογίζουν στους ασκητές παραισθήσεις, μάλλον την ασχετοσύνη τους υπογράφουν. Δεν διασύρονται με τίποτα. Οι ασκητές διαμόρφωσαν διαχρονικά με την «μεγαλειότητα» της ελαχιστότητάς τους μια άλλου είδους, μια χαριτωμένη ύπαρξη, η οποία σε τελική ανάλυση είναι απέραντη, απεξαρτημένη δηλαδή από την ψυχρή και μονότονη κατάσταση των πραγμάτων του χώρου και ελεύθερη από χρόνο.

Απρόσμενα και χωρίς φωνασκίες ειδημόνων περιέρχονται για τον ασκητή όλα σε μια αφ΄ εαυτής διαμορφωμένη κλίμακα, όπου τα πάντα δεν «λογαριάζονται» ψυχολογικά και διανοητικά, αλλά διαδραματίζονται στη μυστική σφαίρα της ύπαρξης, την οποία δεν θα αγγίξουμε ποτέ και με τίποτα. Η ύπαρξη δεν γίνεται μόνο, αλλά και είναι αυτό «το δικό της» θεόδοτο κεφάλαιο, το δεκτικό της ευλογίας. Δεν την ιδρύει η σχέση από μόνη της, αν δεν πληρούνται ασκητικές προϋποθέσεις που την καθιστούν θεοδόχο. Δεν σε προσεταιρίζεται η χάρη με δυσώδεις ή τυπικές τελετουργίες, σπασμωδικές ενέργειες, μαγικά κόλπα και αλχημείες. Εναποθέτει τα ωάριά της μόνο σε μυστικό υπαρξιακό έδαφος που δεν μπορείς να το «παραστήσεις», όσο μεγάλος υπερρεαλιστής και να είσαι. Χωρίς ασκητική προσπάθεια και τα Μυστήρια της Εκκλησίας μένει ανενεργό, αλλά μπορεί και να «παραστρατήσει»!

Ο ασκητής ατενίζει τα έσχατα χωρίς να ταλαντεύεται όσον αφορά την έλευσή

τους. Έχει ενθυλακώσει στην καρδιά του ικανή δόση πυρίτιδας της αειδιότητας, διαθέτει η ύπαρξή του χρυσοφόρα κοιτάσματα αγιότητας. Ο συμβατικός χρόνος τοποθετείται σε αναπηρικό καροτσάκι. Στην καρδιά του ασκητή σφύζει η χάρη, έχει αφήσει εκεί τα αποτυπώματά της. Εκεί έχει εγκατασταθεί ο νους του για τα καλά και από εκεί είναι έτοιμος ο απόπλους. Υψώνεται ο ασκητής σε ουράνια χώρα συμπαρασύροντας όλη την ύπαρξή του. Αγαπά τον Νυμφίο χωρίς να αναμένει αντιμισθίες και αντικρίσματα, αλλά μόνο και μόνο επειδή είναι «Ο κάλλει ωραίος παρά πάντας ανθρώπους».

Με αυτή την αγάπη κατασταλαγμένη μέσα του ευτρεπίζει την ύπαρξή του, την ενδυναμώνει, ώστε να γρηγορεί και να μη ραθυμεί, να μένει ελεύθερος «επιρρύτων παθών» και «πηρωτικής φιλαργυρίας». Οπότε, πού υπάρχει πλέον χώρος; Ουρανοπολίτης γίνεται. Στο μεταξύ η καθαρότητα της ύπαρξής του επιτρέπει να ξεχειλίζει μια ευλογία που δίνει με τη σειρά της και σ΄ εμάς το «σήμα» της, που σε τελική ανάλυση είναι ένα σκίρτημα αιωνιότητας. Και ας μην το συνειδητοποιεί πάντα ο ίδιος, αφού όλα γίνονται «μυστικά». Η πρωτογενής σύσταση της ύπαρξής του έχει εκτιναχθεί μέχρις «άκρων των ουρανών». Έχασε δηλαδή ο συμβατικός χώρος νόημα και αξία.

Όσοι όντες «πολυδιαβασμένοι» μένουμε κομμένοι και ραμμένοι σε νόμους της λογικής και της φύσης, εύπιστοι σε συμβατικές μετρήσεις, που πρώτη η ίδια η Φυσική επιστήμη με τα δικά της «μυστήρια» έχει ευτελίσει, αδυνατούμε να αντιληφθούμε τη σύμμειξη της ύπαρξης του ασκητή στην άκτιστη ενέργεια – ας όψεται ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς-και τη μετάστασή της από την βιολογική νομοτέλεια στην εξακριβωμένη ταπεινή κλίμακα της αφράστου αγαλλίασης που γεννάται από την επαγγελία Του, ότι θα είναι μαζί μας μέχρι τερμάτων αιώνος. Και νά σου τότε διάκριση, προόραση και διόραση.

Η ύπαρξη του ασκητή επιλέγει με την αποταγή και την απροσπάθεια μιαν οδό που οδηγεί παντού και καταργεί αποστάσεις. Η αθόρυβη αρχοντιά και η κρυστάλλινη διαύγειά της διατρέχει τον έσω και έξω κόσμο και φωτίζει τα πάντα, όπως το φως του ήλιου τον κόσμο και τα άστρα. Όχι, ουδεμία σχέση η ύπαρξή του με τον νιτσεϊκό πολυδύναμο υπεράνθρωπο, όπως θα θεωρούσε κάποιος αναμενόμενο. Αντιθέτως, είναι ύπαρξη άκρως ολιγαρκής και μάλιστα αδύναμη εν μέσω της δύναμής της, αλλά – και αυτό φαντάζει μυστήριο- και αφοπλισμένη από κάθε ενδεχόμενο θαύματος, όπως ακριβώς έγινε με Τον εν τω Σταυρώ τας χείρας εκτείναντα: η θέληση για αδυναμία και ήττα! Αδυναμία που κοσμεί σε ανθρωπολογικό επίπεδο την παιδική ύπαρξη, την χαριτωμένη με την αθωότητά της. Μας κατακτά, μας κάνει να τρέχουμε απο κοντά της ξετρελαμένοι. Όπως μένουμε με το στόμα ανοιχτό, καθώς ακούμε τον π.Πορφύριο να μιλάει. Ασκητής

και μικρό παιδί μας κοινωνούν μυστικά της αφθαρσίας της ανθρώπινης ύπαρξης. Μιας αντισυμβατικής ύπαρξης, αμαγάριστης, αντιεγκεφαλικής, που σε κάθε της «δια ταύτα» συγκατανεύει το Άκτιστο.

(συνεχίζεται)